2.3 Pravni okvir za osnivanje socijalnih poduzeća/kooperacija

2.3.2. Socijalno poduzetništvo

e-modul 2 (Socijalno)
Poduzetništvo i kooperacije u teoriji
Listopad 2021

Ovo predavanje obrađuje sljedeće teme:

- Definicija socijalnog poduzeća
- Karakteristike socijalnog poduzeća
- Kako socijalna poduzeća ostvaruju dobit?
- Modeli socijalnih poduzeća
- Pravni oblik socijalnog poduzeća
- Aktivnost. Grupni rad: Socijalno poduzeće: diskusija (predviđeno vrijeme 30 min)

Socijalno poduzeće

Socijalno poduzeće nije pravna struktura, to je pojam koji opisuje poslovanje koje prvenstveno posluje u društvene i/ili ekološke svrhe, ili za dobrobit zajednice – ili određene skupine unutar zajednice.

Socijalna poduzeća su poduzeća koja mijenjaju svijet na bolje. Poput tradicionalnih poduzeća, oni imaju za cilj ostvariti profit, ali ono što rade sa svojim profitom ih izdvaja – ponovno ulaganje ili doniranje kako bi se stvorila pozitivna društvena promjena.

Socijalna poduzeća su u našim zajednicama i na našim glavnim ulicama – od kafića i restorana, do pubova i rekreacijskih centara, banaka i autobusnih prijevoznika.

02

Socijalno poduzeće

Prodajom roba i usluga na otvorenom tržištu, socijalna poduzeća stvaraju radna mjesta i reinvestiraju svoju dobit natrag u svoje poslovanje ili lokalnu zajednicu.

To im omogućuje rješavanje društvenih problema, poboljšanje životnih šansi ljudi, pružanje prilika za obuku i zapošljavanje za one koji su najudaljeniji od tržišta, podršku zajednicama i pomoć okolišu. To je posao za dobro, a kada oni profitiraju, profitira i društvo.

Razveselite se ovim videom

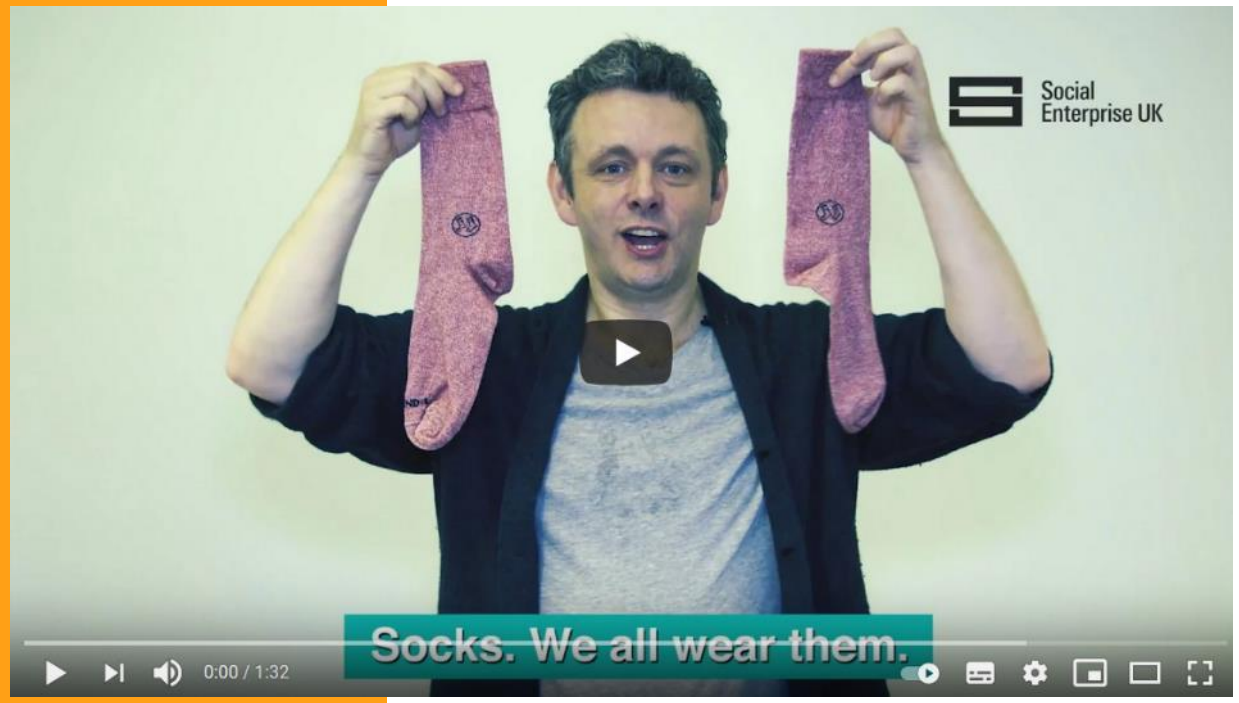

Karakteristike socijalnog poduzeća

1. Ima jasnu društvenu ili okolišnu misiju koja je navedena u njegovim upravljačkim dokumentima.
2. Dohodak se ostvaruje poslovnim aktivnostima
3. Postoji potražnja na tržištu za robom i uslugama organizacije.
4. Pod kontrolom ili u vlasništvu koji je u interesu njegove socijalne misije.
5. Je transparentan o tome kako djeluje i kakav utjecaj ima.
6. Interaktivne je prirode, promicanje i poticanje sudjelovanja jedne ili više skupina građana.
7. Koristi zajednicu kao glavni cilj. Glavni prioritet socijalnog poduzeća nije ostvarivanje dobiti niti vlastita dobit. Njegov najveći interes ide kroz zadovoljstvo i ostvarivanje dobrobiti za društvo.

Karakteristike socijalnog poduzeća

8. Reinvestirati ili dati dio dobiti ili viškova svojoj socijalnoj svrsi. Vlastiti profit nije glavni cilj socijalnih poduzeća.
9. Jamčiti jednake mogućnosti, izbjegavajući svaku vrstu diskriminacije.
10. Prije svega temelji se na radnoj snazi, ne na kapitalu.
11. Promicati ekonomske i društvene inovacije.
12. Temelji se na mješovitom financiranju, a glavni cilj im je samofinanciranje i na taj način smanjenje ekonomske ovisnosti.

Na temelju ovih karakteristika možete vidjeti da socijalna poduzeća dijele aspekte tradicionalnih poduzeća i socijalnih neprofitnih organizacija.

Karakteristike socijalnog poduzeća

Socijalna poduzeća odgovaraju ciljevima Europskog Green Deal-a. Green Deal pruža akcijski plan za:

- poticanje učinkovitog korištenja resursa prelaskom na čistu cirkularnu ekonomiju
- obnavljanje biološke raznolikost i smanjenja onečišćenja

Osobito se pokazalo da igraju ključnu ulogu u kriznim vremenima (npr. tijekom covid-19, nudeći usluge i proizvode); u održavanju stopa zaposlenosti i otvaranja novih radnih mjesta; u poboljšanju prometne, energetske i komunikacijske infrastrukture i usluga, posebno u izoliranim područjima; u pružanju lokalnih alternativa za globalna poduzeća; u osiguravanju jednakih prava i pristupa dostojanstvenom radu, kreditima, informacijama, tehnologiji i osposobljavanju.

Kako socijalna poduzeća ostvaruju dobit?

Trend u današnjem poslovanju vrti se oko stvaranja stabilnog, održivog zapošljavanja i etičnosti te predanosti okolišu.

Jedna od dobrobiti socijalnog poduzeća je konkurentska prednost koju stječe zahvaljujući socijalnoj predanosti stvaranja bogatstva i zapošljavanja.

Tvrtka doprinosi socijalnoj održivosti, značajno se razlikuje od konkurencije, što je veliki plus za stvarne i potencijalne kupce koji će se, suočeni s dva identična proizvoda ili usluge, odlučiti za socijalnu tvrtku.

Kako socijalna poduzeća ostvaruju dobit?

Ako je socijalno poduzeće profitabilno, može biti fleksibilno i proizvesti veći utjecaj na društvo.

Specifičnost je ekonomska održivos tijekom vremena, jer budi veću empatiju u ljudima, znajući da je velik dio onoga što se stvara usmjereno na preuzimanje problema u društvu, kao što je borba protiv globalnog zatopljenja, nedostatak pristupa pitkoj vodi ili optimizaciju sustava ponovne uporabe otpada koji tvrtka stvara, što dugoročno može stvoriti društveni, ekološki i ekonomski učinak.

Socijalna poduzeća napreduju, nadmašujući svoje konvencionalne MSP kolege u gotovo svim poslovnim područjima: otvaranje novih radnih mjesta, inovacijama, poslovnom optimizmu i broju tvrtki u razvoju

Modeli socijalnog poduzeća

Većina socijalnih poduzeća ukorijenjena je u oblicima kolektivne svijesti, kao što je potreba za promicanjem socijalne pravde, zaštita okoliša, podrška socijalnoj i profesionalnoj integraciji osoba u nepovoljnom položaju, popunjavanje praznina u pružanju usluga od općeg interesa i održavanje razvoja marginaliziranih i depresivnih mjesta. .

U drugim slučajevima, socijalna poduzeća temelje se na inicijativama socijalnih radnika i korisnika, koji se obvezuju na osmišljavanje novih modela usluga i provedbu inovativnih strategija socijalne uključenosti kako bi prevladali poteškoće pružatelja javne skrbi u rješavanju novih potreba koje se pojavljuju u društvu (Social Europe, 2020.).

Modeli socijalnog poduzeća

Mnoge tvrtke smatraju se socijalnim zbog različitih aspekata koje predstavljaju, ali se međusobno jako razlikuju jer svaka nudi rješenje za drugačiji problem.

Stoga smatramo da socijalno odgovorna poduzeća temelje svoje društvene modele na jedan od mogućih načina koji im omogućuje da pomognu društvu:

1. Kroz proizvod ili uslugu: tvrtke koje nude proizvode koji rješavaju problem, poboljšavaju učinkovitost nekih proizvodnih procesa, pružaju novu tehnologiju ljudima kojima je to potrebno ili smanjuju/zamijenjuju troškove koje ljudi ne mogu.

Modeli socijalnog poduzeća

2. Kroz rad: tvrtke koje socijalnu vrijednost društvu pružaju kroz rad, koriste grupe u opasnosti od isključenosti ili sa smanjenim mogućnostima, za obavljanje djelatnosti tvrtke. Idealan model sastoji se od proučavanja karakteristika ovih skupina, teoretski u nepovoljnom položaju, kako bi se vidjelo na kojim poslovima mogu pružiti konkurentsku prednost.
3. Kroz upotrijebljenu sirovinu: nude proizvode koji već postoje na tržištu, ali izrađene od novih materijala koji iznenađuju potrošača. To je slučaj organskih proizvoda ili proizvoda od materijala koji ne zagađuju okoliš.

Ukratko, socijalno poduzeće je jasan primjer kako su racionalnost i društveni napredak kompatibilni, kako poslovna učinkovitost može koegzistirati s društvenom odgovornošću.
Kako je moguć drugi način poslovanja.

Pravni oblik socijalnog poduzeća

Prvi korak za stvaranje socijalnog poduzeća je odabir pravnog oblika, po mogućnosti uz pomoć konzultantskih usluga koja će pomoći u početku i nakon osnivanja poduzeća određenim poreznim obvezama, odnosno plaćanjem poreza.

Socijalna poduzeća mogu usvojiti različite pravne oblike, ovisno o zakonodavstvu, kao što su kooperacije, zajedničke, udruge, zaklade i socijalna poduzeća među ostalim oblicima koji mogu biti specifični za svaku državu. Sljedeća tablica uključuje obrasce ili pravno priznavanje socijalnih poduzeća u državama projekta (Austrija, Hrvatska, Cipar, Malta, Slovenija i Španjolska).

Pravni oblik socijalnog poduzeća

S obzirom na to da socijalno poduzetništvo teži kolektivnom dobru, kroz tvrtku koja stvara ekonomsku korist i reinvestira u postizanje glavnog socijalnog cilja, nisu sve vrste tvrtki koje postoje predviđene za socijalno poduzetništvo.

Pravni oblik socijalnog poduzeća

Zemlja	Obrasci ili pravno priznanje kao WISE ili SE
Austrija	Društvo s ograničenom odgovornošću za javnu dobrobit (GmbH an gGmbH) Integrativno poduzeće (IB) Kooperacija Udruga EKO-MUDR
Hrvatska	Integrativna radionica (Zakon 157/2013) Zaštićena radionica (Zakon 157/2013) Kooperacija Udruga Fondacija Društva s ograničenom odgovornošću (DOO, JDOO) osnovana od strane udruga Institucija
Cipar	Društva s ograničenom odgovornošću Kooperacija Udruga Fondacija
Malta	Dobrovoljna organizacija Kooperacija
Slovenija	Tvrtka za osobe s invaliditetom (2004.) Centar za zapošljavanje (2004.) Kooperacija Udruga Fondacija Institut Socijalno poduzeće (Zakon 20/2011.)
Španjolska	Kooperacija socijalne inicijative (Zakon 27/1999) Kooperacije koje ostvaruju ciljeve od općeg interesa (Zakon 20/1990.) Poduzeće za socijalnu integraciju (Zakon 44/2007) Centar za posebno zapošljavanje (LRD 1/2013) Kooperativna radna tvrtka (Zakon 44/2015)

Obrasci ili pravno priznanje kao WISE ili SE u projektnim zemljama.

Neke su države, poput Slovenije, uvele pravni status socijalnog poduzeća koji mogu usvojiti različiti pravni subjekti - profitni i neprofitni - pod uvjetom da ispunjavaju nove kriterije, uz ispunjavanje već postojećih kriterija.

Druge države, poput Španjolske, prilagodile su postojeće propise o kooperacijama ili radnim tvrtkama.

Pravni oblik socijalnog poduzeća

Zemlja	Obrasci ili pravno priznanje kao WISE ili SE
Austrija	Društvo s ograničenom odgovornošću za javnu dobrobit (GmbH an gGmbH) Integrativno poduzeće (IB) Kooperacija Udruga EKO-MUDR
Hrvatska	Integrativna radionica (Zakon 157/2013) Zaštićena radionica (Zakon 157/2013) Kooperacija Udruga Fondacija Društva s ograničenom odgovornošću (DOO, DOO) osnovana od strane udruga Institucija
Cipar	Društva s ograničenom odgovornošću Kooperacija Udruga Fondacija
Malta	Dobrovoljna organizacija Kooperacija
Slovenija	Tvrtka za osobe s invaliditetom (2004.) Centar za zapošljavanje (2004.) Kooperacija Udruga Fondacija Institut socijalno poduzeće (Zakon 20/2011.)
Španjolska	Kooperacija socijalne inicijative (Zakon 27/1999) Zadruge koje ostvaruju ciljeve od općeg interesa (Zakon 20/1990.) Poduzeće za socijalnu integraciju (Zakon 44/2007) Centar za posebno zapošljavanje (LRD 1/2013) Sudjelovala radna tvrtka (Zakon 44/2015)

Obrasci ili pravno priznanje kao WISE ili SE u projektnim zemljama.

Socijalna poduzeća stvorena su korištenjem pravnih oblika koji nisu posebno dizajnirani za njih.

U nekim državama najrašireniji put za osnivanje društvenih poduzeća je udruga i/ili zaklada (npr. Austrija).

Međutim, udruge i zaklade često imaju ograničenja (npr. u privlačenju rizičnog kapitala, angažiranju radnika itd.), što ometa njihovu punu integraciju kao socijalna poduzeća.

Pravni oblik socijalnog poduzeća

Zemlja	Obrasci ili pravno priznanje kao WISE ili SE
Austrija	Društvo s ograničenom odgovornošću za javnu dobrobit (GmbH an gGmbH) Integrativno poduzeće (IB) Kooperacija Udruga EKO-MUDR
Hrvatska	Integrativna radionica (Zakon 157/2013) Zaštićena radionica (Zakon 157/2013) Kooperacija Udruga Fondacija Društva s ograničenom odgovornošću (DOO, DOO) osnovana od strane udruga Institucija
Cipar	Društva s ograničenom odgovornošću Kooperacija Udruga Fondacija
Malta	Dobrovoljna organizacija Kooperacija
Slovenija	Tvrtka za osobe s invaliditetom (2004.) Centar za zapošljavanje (2004.) Kooperacija Udruga Fondacija Institut socijalno poduzeće (Zakon 20/2011.)
Španjolska	Kooperacija socijalne inicijative (Zakon 27/1999) Zadruge koje ostvaruju ciljeve od općeg interesa (Zakon 20/1990.) Poduzeće za socijalnu integraciju (Zakon 44/2007) Centar za posebno zapošljavanje (LRD 1/2013) Sudjelovala radna tvrtka (Zakon 44/2015)

Obrasci ili pravno priznanje kao WISE ili SE u projektnim zemljama.

Specifičnost države je izrazito visoka i razvoj socijalnih poduzeća ne zahtijeva nužno donošenje posebne zakonske regulative.

Aktivnost. Socijalno poduzeće: rasprava (predviđeno vrijeme 30 min)

Razred će biti podijeljen u male grupe od 4-5 učenika. Učenici će unutar grupa raspravljati o sljedećim pitanjima tijekom 15 minuta. Zatim će grupe zajednički iznijeti svoje prijedloge. Voditelj će organizirati panel (https://es.padlet.com/) gdje će predstavnik svake skupine napisati svoje zaključke. Voditelj će organizirati ideje i oni će dobiti neke zaključke.

- Koje su razlike između poduzeća i socijalnog poduzeća?
- Koje su razlike između socijalnog poduzeća i neprofitne organizacije?
- Koje su konkurentske prednosti socijalnog poduzeća?

TRAIN-CE-FOOD projekt

https://traincefood.si/hr/home-english

Autor: Arantxa Aguirre (Permacultura Cantabria)

permaculturacantabria@gmail.com

Ovaj projekt sufinancirala je Europska komisija, Opća uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo i mala i srednja poduzeća. GA: SI2.823699.

Ova publikacija odražava samo stavove autora i suradnika, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj.